

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četrtletja 1 gld. 50 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold. za pol leta 2 gold., za četert leta 1 gold., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprei.

Tečaj XXV.

V Ljubljani 19. mal. travna 1872.

List 16.

Kaj je Avstriji najbolj potrebno?

Avstrija je imela to nesrečo, da po svojih političkih velikaših je svoje naj večji sovražnike božala in čehljala. Čehljala jih potem, ko so ji rano vsekali, ali pa med tem, ko so ji jo skrivaj vsekovali. Koliko so katoličani, konservativci in federalisti svarili in grajali Beustovo in pozneje tudi Andraševo italijansko politiko; in zdaj — celo laški časniki priznavajo, kar se je že davno govorilo, namreč: zvezo med Prusijo in Italijo. Na kraljevem lovskem gradu pri Neapelnu, piše „Vtld.“, kakor vse kaže, je storjena zveza pri shodu pruskega princa Karola in prica Napoleona z Viktor-Emanuelom, kakor sta Kavur in Bizmark z Napoleonom nekdanj v Biaricu kovarila zoper Avstrijo. K temu pa tudi časniki pišejo, kako Rusija na novo dela ob Črnem morji in gleda stopati k zverševanju svojih starih osnov na Jutrovem, zverševati jih v porazumljenji s Prusijo. — V pojasnjenje tacih muharij je v Berlinu prišel na dan zemljevid, kateri bode veliko-nemčurjem serčno veselje delal. Na tem zemljevidu so k pruskemu cesarstvu pri-taknjene nemške dežele avstrijskega cesarstva in pa zraven še Terst in češko kraljestvo (da smo mi Slovenci vmes, tudi „poprusani“ na unem papirji, je komaj dvo-miti). Južno Tirolsko, Dalmacija, Savoja in Korsika — vse to je k „novi“ Italiji primaknjeno. Galicija in Po-znansko bi pripadlo Rusiji.

Nočemo zaznamjovati še nadaljnih, za vsacega poštenega Avstrijanca tako v dušo žaljivih in gerdobnih sanjarij, temuč klicati je dolžan vsak poštenjak: Mir in sprava med avstrijskimi narodi, da se sanje ne začenjajo kje vresničevati! Tudi pred franco-sko-prusko vojsko l. 1870 je bil v Berlinu prišel zemljevid na dan, na katerem ste bile Elzacija in Lorena k nemškim deželam djane. Pustite pri miru, kar vam ni nič na potu: Cerkev z njenimi pravicami, in delajte to, kar je naj večji in zadnja potreba, delajte mir med narodi, kateri ste res Avstrijanci in ne sovražniki! Čudno je, da se še več poštenim možem nočejo oči odpreti, da bi vidili, kako sovražniki strežejo katoliški državi — Avstrijo in Francijo — še bolj poškodovati in razdjati in v njuno škodo razširiti krivoverske, razkolniške in veri sovražne dežele.

Ko bi se omenjeni zemljevid v djanji izveršil, potem so nastopili za katol. Cerkev v resnici Antikristovi časi. Po eni strani bi terla vero laška framasonska vlada, po drugi nemško frajmavrarstvo in protestanstvo, po tretji pa rusko razkolništvo. Cerkev bi morala iti skor pod zemljo, kakor perve čase.

Res je, da tudi tolika huda poskušnja bi Cerkev le še bolj vterdila, kakor vse preganjanja; vendar škoda za posamezne odpadnike bi bila silo velika. Naj večji

škoda pa bi bila za vladarje same, kateri se zdaj rogovilstvu ne ustavljajo. Cerkev gre na novo vterjena in obnovljena iz vsake vojske.

Čemu samostani?

Sovražniki sv. Cerkve so tudi sovražniki samostanov. Vsem „fortšrittlerjem“ (laži-napredovalcem) se tema dela pred očmi, če slišijo govoriti o samostanih in samostanskih ljudeh, in če družega ne vedó, pa pravijo: „Ti samostani! Čemu neki samostani?“

Odgovor je prav lahek: Samostani so Cerkvi za to, za kar je deržina gospodarju, za kar so pomočniki mojstru, za kar so pravdosredniku pisarji: samostani pomagajo Cerkvi na vse strani na zemlji, da more ložje svojo nalogo doverševati.

Pomagajo Cerkvi blagoslov Božji na zemljo klicati. Samostani so zato posebno krajji molitve. Nevernim, se vé, je to prikrijo; zakaj oni nič ne vedó od blagoslova Božjega, nič od moči molitve; vernikom pa ni nič bolj znanega, kakor da je k vsakemu delu milost (gnada) Božja potrebna, katero pa le z molitvijo zamoremo doseči.

To so posebno tisti časi spoznali, ktere tako radi temne čase srednjega veka imenujejo, in kateri so vendar razmero Boga k ljudem in ljudi k Bogu veliko globokeje in odkritoserčneje spoznavali, kakor dandanašnji. Da bi zamogli neprenehoma moliti, so tistikrat na samotnih gorah in po oddaljenih gojzdnih globinah zidali velikanske hiše Božje in pobožni samostanski prebivalci so se oddaljeni od sveta zraven trudnega dela noč in dan pečali s pobožnimi vajami v molitvi. Spoznali so takrat, da je zaupljivo pečanje z Bogom blago in prelepo opravilo, in da ljudem ni manj koristno, kakor rokodelstvo ali enomerno delo v kaki fabriki. Tako se je zraven dela, študiranja, podučevanja divjaških narodov silo silo veliko molilo.

Svet pa današnje dni milosti in pomoči Božje nič manj ne potrebuje, kakor kdaj; in če zdaj molitev mnogi zaničujejo in jo celo opušajo, je še toliko bolj potrebno, da drugi zanje molijo. Marsikaka revna samostanska cerkvice z Najsvetejšim na altarji, pred katerim noč in dan redovne sestre klečé molijo, rodi celi okoli več blagoslova, zemlji več rodovitnosti, kakor marsiktero tako imenovano splošno koristno društvo, čegar udje veliko zaupajo sami nase, malo na Boga, ali kakor marsiktera slavna domorodna vstanova, ktera vse preveč po dobičku in vžitku hrepeni. Delo je potrebno, pa tudi molitev je potrebno delo za najviše blago. „Delaj in moli, moli in delaj!“ To je resnično pravilo. Človek brez molitve je kakor suha klada brez vej in zelenja, brez cvetja in sadja.

Cerkve dalje potrebuje samostanov za svoje težke

dela in opravila. Komu hoče izročiti apostolsko pridigarstvo? Koga hoče poslati med nevernike vero označevati? Kdo je bolji zato, kakor redovniki? Oni, prosti vsega posvetnega, so naj bolj zmožni veliko delo olikovanja in spreobračanja narodov rodovitno opravljati z vdanjem, kateremu nobeno darovanje ni pretežko, z edinostjo, pred katero naj manjša različnost zginja, z zedinjeno močjo, ktera nazadnje vsako težavo premaga, da more veliko delo spreobračanja nevernikov z vspehom opravljati.

In kdo bo v velikem ohranil sveto vedo z vsemi drugimi znanstvi in vednostmi, ki ji služijo, če ne velike duhovske družbe, ki so se vendar vselej s tem pečale, od nevednežev, nevošljivcev in ošabnežev mnogo zaničevani samostani, kateri so nam vse zaklade vednosti iz starodavnosti rešili in ohranili.

In k temu prištetj še tolike potrebe keršanskega ljudstva, katerim mora Cerkev zadostiti, potrebe v poučevanju, v postrežbi pri ubogih in bolnih, toliko dušnih pomoč — kdo jih more tako dobro, tako z voljo oskerbovati, kakor redovniki in redovnice, ki so se edino takemu poklicu darovali? V resnici, le kdor bi rad zahteval delavnost sv. Cerkve, zamore samostane čertiti in preganjati. Naj bi ti godernjači enkrat brez strasti in predsodkov poskusili samostane opazovati; morebiti bi ravno to spoznali, kar je spoznal pesnik gledaliških iger Mercier, kateri je v bukvah „novi Pariz“ tako-le pisal: „Nikoli nisem tako poskusil, kako močno samota človeka za verske misli in občutke pripravnega stori, kakor v kartuzijanskem samostanu v Grenoblu. Tam je človek tako rekoč od sveta že ločen, ali je še na svetu zato, da njegovo praznoto napolnuje, in njegovo nečimernost spoznava. Kjer se drugega nič ne sliši, kakor molkli glas zvona, se človeku zdi, kakor bi ta zvon dušo klical in jo v večnost peljal. Kjer drugega ne vidimo, kakor od pokorjenja obledele ljudi, vedno v premišljevanji ali molitvi zatopljene, tu človeka posilijo resne premišljevanja in tresce se celo pri zavesti svoje lastne nedolžnosti. Kjer drugam ni stopiti, kakor na kraj kakega groba, serce čuti, kako nestanovitna je podlaga vsega premoženja, vse sreče in vsega tega, kar ljudje sebi privošijo in drugim zavidajo. Pri pogledu belih senc, ktere krog žalostnega pokopališa hodijo, navdaja misel: človek je grob, da se zopet neumerljiv iz njega vzdigne. O, tukaj bi imeli pot življenja končevati; tukaj bi se mogli učiti sklepati večer, za katerim več jutra ni. Tukaj je človek prost ljubezni do sveta in njegovih sleparij; tukaj vidi resnico v vsi njeni svetlobi.“ Po V. Z.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. „Die deutschliberalen sind weit entfernt zu germanisiren.“ „Vorstadtzg.“ — Okrajni šolski svet za ljubljansko mesto je na 18. dan aprila sklical učitelje mestnih ljuških šol v posvet. Druga točka tega posveta je ta-le:

„Vpeljanje pripravnih nemških slovniških bukev (deutsche Sprachbücher) v 3. in 4. razredu mestne ljuške šole.“

Pojasnilo te točke pravi:

„Gledé na drugo stvarino, ki pride v posvèt, se vodstvu naznanja, da srenjski svèt ljubljanskega mesta je v seji 7. sušca 1872 protestiral zoper nadaljno rabo slovniških bukev „druga in tretja nemška slovnica“ v mestnih ljuških šolah in prosil je okrajni šolski svèt, naj si prizadeva, da se z začetkom prihodnjega šolskega l. 1872/3 v 3. in 4. razred vpeljejo učni osnovi in nemškemu učnemu jeziku primérne, učenje nemškega jezika pospeševalne slovniške bukve.“

Ali je pač „svobodomiselní“ mestni svèt pomislil, zoper kaj je protestiral?

Mestni svèt hoče tedaj pri slovenskih otrocih nemški učni jezik, — hoče od vsih previdnih šolskih móž že davno zaverženo „tormentor metodo“ na dan izleči in jo postaviti v šole ubogih slovenskih otrok, hoče jih ko lišičke na orgeljah tako dolgo uriti, da bodo pozabljivi svoje matere sami sebe imeli za nalošance drugega naroda in ne bodo ne tič ne miš!

Ali niste vendar že dosti tujčili in terpinčili Slovencev? Ali ne privošite, da naš narod ostane slovensk?

Razun Bizmarka in njegove neblage pritikline — tudi po Avstrijskem — v našem času že vendar skoraj vsak umni človek spozná, da potujčevanje narodov gre v tiste čase, ki jih „liberalci“ tako radi imenujejo „mračnjaštvo“ in „barbarstvo.“ Celo „Vorstadtzg.“ se je undan pobahala: „die Deutsch-Liberalen sind weit entfernt zu germanisiren, sie thun vielmehr das Gegenteil“ (!).

Vsakemu poštenemu in pravičnemu možu je pot do olike ta, da se mladina, ktereга si bodi naroda, po pametni metodi sicer nauči tega ali unega jezika, ki mu utegne v življenji koristiti; sicer pa po narodovnosti to ostane, kar je, ter se narodu svojemu ne iznevéri. Iznevérce so navadno potlej „janičarji“, ki svoj lastni narod tlačijo, s potujčevanjem terpinčijo in ga išejo pozobati.

Vsakemu narodu dati in pustiti, kar je njegovega, to je pošteno, to je keršansko, to pelje k zaželenemu miru, k zadovoljnosti. Naj se tedaj spolni beseda: „die Deutschliberalen sind weit entfernt zu germanisiren.“

Iz Javorji, 14. mal. travna. M. J. — 8. dan t. m. sem prejel pismo od g. Luka Možina iz Amerike, v katerem meni in svojim staršem naznanja, da je bil 24. febr. mašnik posvečen, in da je imel 3. nedeljo v postu slovesno novo mašo pri gospodu Vertinu. Jezikov ameriškanskih še ne zná zadosti, zato je prosil mil. škofa, da ga niso že bili v adventu posvetili. Vesel je pa, ker so mu škof marsiktere reči iz zapuščine ranjkega mil. škofa Baraga podarili. Poslali ga bodo v Hancock, upper-Michigan, kjer bota z nekim angleškim duhovnom oskerbovala Nemce, Francoze in Irce. Upa, da se bode kmalo izučil v osebнем občevanji potrebnih jezikov. Koncem se priporoča v molitev, in ko bo na novi službi, nam bo že več pisal.

Pri nas imamo letos precej bolnikov, in ker še mojega soseda popotnika doma ni, se moram še bolj doma držati in varovati. Bog pa tudi varuje duhovnijo sv. Lenarta, ker do včeraj ni bilo treba iti na št. Lenarško stran obhajati. Naš veliki altar je razun zidanja menze dodelan; pričakujem, da bomo tablo sv. Tilna v kratkem dobili iz Kranja. Noben Šubicevih ni dobil deželne podpore za umetnike,* in Janez, ki je bil zdaj v Benetkah, je tam zmatal podobo Matere Božje za Krašinsko farno cerkev, ki jo bodo potrebovali za šmarnično opravilo.

Pregled kerške škofije. (Pomanjkanje duhovnov.) Po letošnjem duhovskem imeniku ima Kerška škofija v 25 dekanijah: 266 fará (5 praznih vmes), 88 kuracij in ekspozitur (24 praznih), kuratnih kanonikotov in kaplanij 156 (med temi 76 praznih), 18 beneficij (7 praznih), 410 dušnih pastirjev (med njimi 16 redovnikov) 80 duhovnov v družih službah (med njimi 62 redovnikov), 37 duhovnov v pokoji in onemoglosti.

Umerlo je preteklo leto 19 duhovnov, na novo v dušno pastirstvo stopilo pa samo 8. Že iz tega silovito

*) Kolikor vemo, ne Mir. Tomec in ne Jan. Šubic, oba mlada in goreča slikarja, nimata nobene pomoči od dežele ali od koder si bodi. Tudi J. Šubic ostane nekoliko časa še doma in priporoča se za delo ter mu naj bi v Poljane nad Loko naznanil, kdor mu hoče kaj dela naročiti, to je, tako, da bi v Benetkah delal, kedar se bo povernil. Oba, Tomec in Šubic, sta bila mogla zarad vojašine domu priti.

tega razložka, kakor tudi iz toliko praznih duhovnij in kaplanij se vidi, da je pomanjkanje duhovnov veliko. Prijateljsko pismo pravi v tem oziru: Versta djanskih dušnih pastirjev se v naši škofiji zlasti letos od tedna do tedna huje prazni, — od novega leta skoro ni tedna, da ne bi pokopali tu ali tam duhovna. Teško se pričakuje čas, da bi izpraznjena mesta z novimi mašniki oskerbeli. Pa žalostno, da jih je od leta do leta manj!

Liberalci s svojim brezobzirnim postopanjem do duhovstva naj si na vest pripišejo, ako bode ljudstvo z velikanskimi koraki v divjaštvo se pogrezovalo, potem ko se bode z dolin in hribov zastoj klical: „Dajte, dajte nam duhovnih pastirjev!“ Sliši se zopet letos, da so celo množico dijakov v vojašino poterdili, in to pri vsem tem, da vidijo, kako se število gimnazijalcev od leta do leta manjša, odkar so nove postave in mora vse v vojašino. S tem se vendar ne bode ne olika in ne sreča množila v cesarstvu. Za vojake naj se vstanovijo vojaške naprave s potrebnim oskerbljenjem in priboljški po večih mestih, imeli bodo čisto gotovo zmiraj dosti mladine za ta namen, in odgojali si bodo boljši častnike in poveljnike za vojsko, kakor pa so taki, ki morajo neradovoljno k vojašini, ker jim tako rekoč spred ust odtergajo drugi stan, ki so si ga po silnih stroških in velikoletnem trudnem nauku veči del že radovoljno odmenili. Dobra in močna država bo le tista, ki skerbí modro in previdno za vse stanove in kakor skerbna mati gleda, da ne dela ne krivice in ne žalosti držim svojega prebivavstva. V tem oziru naj kaj storé gg. poslanci, ki jim je blagor narodov res na sereu, v tem naj vlada „reformne“ dela in vidila bo, kako zadovoljni, hvaležni bodo očetje, matere in sinovi.

Petindvajsetletnica prevz. gosp. teržaško-koperskega škofa Jerneja Legata se je 11. aprila obhajala s prav obilnim vdeleževanjem občinstva. 11. aprila so bile po vsih mestnih farnih cerkvah slovesne sv. maše za blagor višega Pastirja. V cerkvi Marije Device Pomočnice so bili premil. škof osebno pri sv. maši. Ob 11 so začeli sprejemati vošila od preč. korarstva in duhovstva. Preč. gosp. proš. dr. Šneider je imel o tej priliki prelép latinski govor, in bila je škofu izročena spominica s podpisimi vsega duhovstva teržaško-koperske duhovske vladije.

Nasledovale so vošila naj viših politiških, mornarskih, vojaških, učenskih in mestnih gospostev; vošila je teržaško-škedenjska katol. družba; dr. Hrast v imenu goriškega viksega kneza-škofa in duhovstva, in mnogi drugi. V škofijski pisarnici pa se je med tem podpisovalo brez števila meščanov in zunanjih osebnost ter so ondi oddajali svoje pisma in listike.

Omeniti moramo zvezčiča s poezijami v raznih jezikih, ki so na prizadevanje dr. Glavina na svitlo dane in so bile Njih Milosti izročene. Bogoslovsko učenstvo preslavlja v latinski „odi“ škofa med drugim kakor začetnika lastnega semeniša, ki se je pričelo l. 1849 in je odgojilo že 210 mašnikov.

„Hexametron“ koperskih gospodov kanonikov se izteka z vošilom:

Vive diu, Pater, ac multos Te servet in annos
Omnipotens; ipse et Tua cuncta incepta secundet.
Te ducat tandem super Aethera tarda senectus,
Laetus ubi nobiscum cinctus tempora lauro
Es divina in Sede triumphaturus in aevum...

Drugi „hexametron“ Koperčana J. de F. A. med drugim obžaluje sedanje napake:

— Malesana licentia, justae
Nomen, amictum, juraque libertatis adeptae,
Jura negat itd.

Kanzona dr. J. Loserjeva prepeva škofove viharje

na morji sedanjega življenja in se sklepa s prošnjo k Bogu:

Lass, zu des Glaubens und der Kraft Belebung
In diesem unsrem laugen, harten Streite
Den frommen Bischof lang' an unserer Seite!
Gieb uns den Geist der kindlichen Ergebung,
Um willig in der Leiden schweren Tagen
Das schwere Kreuz dem Heiland nachzutragen!

Celo „hebrejka“ je prišla med vošila, namreč od slovečega lingvista g. St. Kocijančiča v Gorici. Ne le da je pesem hebrejsko zložena, temveč je zraven tako umetno osnovana, da perve čerke v verticalah zaznamujejo ime in primek preč. škofa: „Bar-Tolmai Legat“ Začenja se:

„Baruk Elohenu — n'omar kulanu“... Hvaljen bodi naš Bog! recimo vsi, živi Bog, ki je zvišal moč *) Očeta našega, teržaškega škofa itd.

Za dvema laškima popevkama nasledvata dva slovenska soneta od F. C., in sklep je ilirska spevka od M. B.

Sklene naj naznanilo pesem, ki je „Danici“ poslana. Glasi se:

PresLaVLJaJMo ČetertstoLetniCo NaDpastirJa VzVišenlga!

Prav miločutno serec bije
Radostno danes vsakemu,
Edino željo da odkrije —
Vošilo svojmu Vlatiku, —
Zahvalo Bogu, da izreče
V petindvajsetletnici.
In naj v dosego polne sreče
Še zlato mašo preživi!
Edinost sere v svetih Božje
Nas vabi na zahvalo zdaj;
In pa na prošnje za kedaj.
Molimo za pastirstvo ložje,
Uterdi, zdravje, srečo zdaj!

Tako puhté iz sere plamečih
Edinemu Bogú naprot
Ravnin, gorá in mest slovečih
Zareče prošnje dans povsod:
Apostelj Kristusov preslavljen!
Še hodi dolgo srečni tek,
K obilnosti zaslug pripravljen,
Oblagodarjen vek na vek!
Kerist nezmerno davno znali
Očeta smo domá za nas,
Pa tudi druge mesta kmali
Edinijo se v isti glas.
Rim vidi berzo luč presvitlo,
Si zvoli „grofa Rimskega“,
K „Assistentis Solio Suo“
Edin' „Prelata hišnega“
Maks slavne še nastove daje,
Umetnosti prednost spoznaje.

Veliko je sijanj dodala
Lepoti toljkih biserov
Avstrijska krona, ki ukazala,
Da Vitez zalih so redov;
Ime še slavnije pridjala,
K svetvalstvu skrivnemu pozvala,
Uzvišenosti stol podala.

Gotovo večé še zasluge
Očetu znane v večnosti,
So pisane že v bukve druge;
Plačilo bo v prihodnosti:
Olimp keršanski jih hranuje,
Da vidi svet, da prav kraljuje,
Unkraj grobovja, ki plačuje. —

Jadranskih mest še glej spomine,
Enako Krasovih vasi,
Ravnine Istre, visočine
Njih priče so gorečnosti,
Elija z ognjem čuda dó,
Jerneja blago pa serec
Uklanja, osreč, priljubi vse. —

Le mnogo lét še škofa ohrani,
Edinosti Ga škit, o Bog!
Gotovo to želé Teržani,
Al ne manj ves škofijski krog.
Trikratni Živi, Blagor, Slava!
Vam kliče danes dol, višava.

Iz. Št.

Usmilit se in pomagajte tudi nam, blagi dobrotniki!

Že bo o Binkoštih dve leti preteklo, kar je na Uncu 6 posestnikov pogorelo; ali smili se Bogu! do današnjega dneva še nobeden, pravim, prav nobeden ni mogel prav nič narediti, ker ubogi siromaki, čeravno smo v sredi gojzda, in tudi ljudje svoje pravice do tistega imajo, potrebnega lesa do terde zadnje jeseni niso bili dobili. Grajšina ga ni hotla dati, in tudi srenja ne v svojem delu odkazati, da so bili reveži izverženi vsim vremenskim nevihtam, vse zidovja tolikrat premočene, ker tudi njih stanovališa so bile ravno za nar večí silo s krajci toliko pokrite, da je pri vsakem deževju na reže teklo, in je zidovje od zunaj in znotraj od mo-

*) Po besedi: „ki je povzdignil rog“, hebr. „keren“.

krote vse zelenkasto. Kdor je to reč zadrževal, naj gleda, kako se bo pred Bogom odgovarjal. Zakaj, če že tega serce boli, ki le včasih in le memogredé te podertije vidi, kako mora še le tiste, ki so prisiljeni blizo dveh let v taistih prebivati! Uboštvo je že sploh tukaj doma, ker so pridelki pri naj boljši letini pičli, kaj še le zdaj, ker nas ni le samo slaba letina, ampak na enem koncu še celo toča nekaj zadela; pomoči pa ti ubogi siromaki prav do zdaj čisto od nobene strani niso dobili, razun da je g. okrajni glavar iz nabranih darov ukazal za pogorelce 36 gl. županstvu odšteti. Ti ubogi siromaki niso le enkrat, ampak dvakrat ob enem do tal pogoreli, in so zares vsega usmiljenja vredni in potrebni. Prosim toraj v njih imenu, pomagajte, blagi dobrotniki, ki kaj pomagati zamorete, tudi njim, da bodo zamogli svoje stanovališa pokriti. Gotovo, gotovo bo vsaki soldek hvaležno sprejet, da tudi dobro naložen, in bo pred Bogom tisučere obresti nesel.

Na Uncu 15. apr. 1872. Jernej Babnik,
duhovni pastir.

Pristavek. Na izročilo tega pisanja je iz zbirki „Zg. Danice“ preč. g. Babniku za ondodne reveže posebej podeljenih 30 gl. v pap., 3 vel. tolarji po 2 gl. st. dea., 2 gl. v sr., 2 st. dvajs., in 21 star. šestie. Vr.

V Jeruzalemu, 28. sušca. V Jafu smo srečno prišli, morje je mirno, samo o bregovji velike valove dela. Ko pridemo že blizo kraja, hoče imeti brodnik naprej plačilo, in bilo je dosti besedovanja, preden nas do kraja pripelje, ker ni mogel čolnič do kraja, nas znosijo na herbtu na suho. Gremo na samostan očetov frančiškancev, mašujemo tam v zahvalo, da smo srečno prišli na suho, in zapojemo zahvaljeno pesem. Po zajuterku ogledamo mesto, kraj kjer je sv. Peter imel prikazen, predsednik bere iz djanja apost. dotično zgodbo, molimo, še ene kraje ogledamo, po kosilu ob eni popoldne odjezdimo iz Jafe. Ko zasedemo konjiče, bilo je „bakšiš“ slišati, in eni, ki se niso hotli odkupiti, so imeli spremljevalce še daleč iz mesta. Kraj okoli Jafe je zares lep. Jezdili smo dolgo časa memo lepih vertov ograjenih z velikanskimi kaktuzi, verti so pa polni pomorančinah dreves, z debelimi pomarančami. Jezdimo čez Lido v Ramle, kamor pridemo ob 5 popoldne, ogledamo kraj poderte cerkve 40 mučnikov. Drugi dan, 17. sušca, ko zgodaj odmašujemo, gremo naprej, en čas še po lepih krajih, ali kmalo pridemo med hribe, ne ravno visoke, pa žalostne, ker ne vidi se drugega, kakor skalovje po redkem obrašeno z malimi germiči. Cesta je lepo speljana, se vije med hribi, a ni ga viditi voza, sami jezdiči na konjih, mulah ali oslih; nisem še ves čas voza vidil. Proti 11 pridemo v Abugoš, zunaj vasi stopimo raz konj, pod široko staro oljko bila je miza pogernjena, vležemo se okoli pogernjenih pertov, in se pokrepčamo z južino, ki nam jo je dragoman prinesel iz Jeruzalema. Bili smo močno utrudeni, to se je naj bolj vidilo, ko smo hodili raz konj stopivši. Počivši si vzdignemo se naprej, šlo je zopet čez hribe. Ko pridemo v Terebintovsko dolino, nas tam čaka častiti oče Luka, poslan od samostana „San-Salvatore“ v Jeruzalemu; malo časa potem nas sreča vodja avstrij. hospica, ki je nam tudi prišel na proti. Naša karavana se je tako močno narastla, ker imeli so ti gospodje tudi svoje kavase (vradne služabnike) seboj. Šlo se je čez ene hribe, in kar je naše serce želelo, po čemur je naše oko kopernelo, odperlo se je pred nami. Jest in ameriški misijonar bila sva perva, ki sva zagledala sveto mesto Jeruzalem, kmali pridejo drugi za nama, stopimo raz konj, pokleknejo, poljubimo tla in molimo, solze so nam zalivale oči, popisovati tukaj, kar človek občuti po dolgem popotvanji, ni moj namen; samo to moram reči, da človek pri pogledu „svetega mesta“ hitro pozabi na vse poprej pre-

stane težave. Ko odmolimo, se podamo naprej peš pol ure hodá. Z molki v rokah gremo proti mestu, moleči rožni venec. Pred nami gresta dva kavasa z lepo okovanima palicama; ljudi je veliko ob cesti; skozi Jafske vrata pridemo v mesto, gremo na ravnost v cerkev Božjega groba, tam molimo, potem se podamo v naše stanovališa v avstrijski hospic. Zares hvaležni moramo biti, in vsak romar zadovoljen in hvaležen velikodušnim dobrotnikom, da se je moglo tako veliko delo doveršiti. Hiša, terdno zidana, veči del iz rezanega kamna, z vertom na okrog, je blizo vstava Ratisbonovega Sijonskih hčer, ravno pred vratmi je tretji štacijon križevega pota, zaznamovan samo z na tleh ležečim kamnitim stebrom. V hospicu je prostora za 60 romarjev, in leto in dan je vedno kateri romar tukaj, sosebno za Božič in Veliko noč. *)

18. sušca grem maševat na Oljsko goro v kraj, kjer je Jezus kervavi pot potil. Skoz Štefanove vrata pridem čez dolino Josafat memo Marijinega groba v votlino, kjer je Jezus kervavi pot potil. Kolikokrat sem mislil na ta sveti kraj, kolikokrat sem hrepenel ga viditi, in zdaj zamorem ravno tam nekervavo daritev sv. maše opraviti, kjer je Jezusova sv. kri tekla, kakor kervav pot, tekla tudi za moje grehe. Po sv. maši grem v vert Getzemani, brat frančiškan me obdari z lepimi cvetlicami iz tega verta. Dopoldne se gremo skazat patrijarhu Jožefu Valergu. Predsednik mu je v nagovoru srečo vošil k veselemu godu, ki ga je drugi dan obhajal. Ljubeznjivo se z nami pogovarja, nam postreže s černo kavo, in z neko drugo pijačo. Patrijarh je častljiv mož z lepo belo dolgo brado, že precej pri letih, vender še precej gibčen. Od tod gremo še k o. kustos-u v samostan „San-Salvatore“ se poklonit. Popoldne gremo k slovesnim večernicam v patrijarhalsko cerkev. Ta cerkev je nova, še le to leto posvečena; vkusno v gotiškem zlogu zidana.

19. sušca mašujem v cerkvi „Ecce-homo.“ **) Ratisbon sam me oblači. Veliki altar je ravno pred tistim obokom, na katerem je stal naš Gospod Jezus Kristus, ko ga je Pilat pokazal ljudstvu. Verh oboka stoji Kristus Ecce-homo lep bel kip. V duhu sem mislil, kakor da bi slišal jude spodaj kričati: „Križaj ga!“ Vse je tako milo žalostno. V kupli nad obokom je napis: „Ecce Rex vester“. Petje, zvonjenje, vse človeka milo budi k žalosti. O poli devetih gremo vsi v patrijarhalsko cerkev k veliki maši patrijarhovi. Terpela je maša in pridiga v arabskem jeziku nič več kakor 3 ure in pol. Preden so se vsi pred altarjem oblekli, je že precej časa pretleklo, petje je bilo brez konca in kraja, cerkev močno razsvetljena.

20. sušca, ko zgodaj odmašujem v cerkvi bičanja Jezusovega, se proti 8 odpravimo na pot proti Jerihi. ***) Komaj da pridemo male pol ure od mesta, začne dež in sodra, konji niso hotli naprej, moramo čakati na cesti, da se malo preleti, ali deževalo je še celo uro. Pri studencu apostelnov se malo okrepčamo, in šlo je naprej po dolgočasnih potih. Imeli smo seboj zraven dragomana beduinskega šejha s pušo dvocevko na rami, zraven njega je šel beduin peš z dolgo beduinsko pušo. Prav vstrašil sem se, ko pridemo na verh hriba, malo naprej od hiše podertine evangeljskega Samarijana in se prikažeta iz votline dva beduina z dolgima puškama, zagorela, in komaj na pol života oblečena, kakoršni so beduini; toda nista bila nam v strah, temuč čakala sta, da sta nas naprej spremila. Od tukaj je šlo navzdol,

*) V novih bukvah „Popotvanje v Sv. Deželo“ glej pot od Jafe do Jeruzalema str. 2—35.

**) Gl. „Popotvanje“ stran 47 in dalje.

***) Gl. „Popotvanje“ str. 117—140.

v enih krajih močno navzdol, ali vender ni tako nevarno, kakor so nas strašili; so pa pota tod popravljena. Dva tovarša sta pa vender konjema čez glavo na tla butila in si malo nosove okervavila. Po dolgi ježi pridemo proti 4 popoldne lačni in žejni v Jeriho. Z veseljem pozdravimo šotore, ki so bili že pripravljene nas sprejeti. Bilo je postavljenih 5 šotorov; trije za spalnice, eden za obednico, eden za kuhinjo. Imenuje se ta kraj Jeriha, ali od Jerihe nismo nič vidili, razun nekih slabih bajt. Proti severozahodu gledamo puščavo, kjer se je Jezus 40 dni in noči postil. Po večerji pridejo beduini, ter začnejo svoje narodno petje in nekake igre. Med petjem je bilo večkrat slišati „bakšiš“, na Jutro vem naj bolj priljubljena beseda, s čemur so nas opominjali, po kaj da so prišli. Če pa rečem narodne igre, se ne smejo misliti take igre, kakor postavim v kaki slovenski čitalnici, ko se Slovenščini na čast pije, pleše in nemškuje, temveč te narodne igre so take-le: Kakih 12 možakov stoji v versti, na čelu stoji junak z mečem, se obrača zdaj na desno, zdaj na levo, suče se v okrogu, in po teh znamenjih se drugi zdaj naprej, zdaj nazaj pomikajo, ali v takem redu, kakor da bi jih kak „star koprol“ uril in vadil. Ko ti odidejo, nastopijo gospodičine iz Jerihe in okolice, tudi te pojó in se prav gibčno sučejo, imajo dve vodkinji, ena z mečem v dolgi obleki, druga brez meča posnema žabjo godbo, in se poskuša ž njimi, žabami, ki so v bližnji okolici svoj glas čvrsto povzdigovali. — Pogled na šotore in okolico je romantičen. Na sredi pet šotorov, pred šotori konji, mule in osli, vmes beduini pri ognju sedeči, ki so stražili, na eno stran lepa ravnina proti Jordanu, na drugo stran stermi Karantanski hribi, prava pušava, pri milo šumljajočim potoku preroka Elija, ki je z lepimi cveticami obdan, zraven še jasno nebo in tiha luna, — vse to je delalo res čuden pogled. —

21. sušca zgodaj odrinemo proti Jordanu. Šlo je po dolgi planjavi, slabo obdelani, memo Cahejeve smokve in še drugih zanimivih krajev, ter pridemo čez dobre dve uri do reke Jordana. Tukaj se ustavimo pod širokim drevesom, naredimo altar, imeli smo vso pripravo seboj, eden služi sv. mašo, v okolici slavček in drugi tički lepo prepevajo in z nami vred Boga hvalijo. Po sv. maši ponovimo kerstno obljubo, si umijemo roke, noge, obraz, eni se še kopljejo, vzamemo si v spomin vode iz Jordana, in šlo je naprej proti mertvememu morju po lepi, pa žalostni ravnini, kjer ni več nekdanjih mastnih pašnikov, ampak sama pusta zemlja, da še travice ni zagledati. Čez pol drugo uro pridemo k mertvememu morju. Res žalosten pogled, nekdanj lepe mesta s prijeto okolico, in zdaj mertvo morje, v katerem nobena žival ne more živeti. Tukaj se človek lahko prepriča strašne sodbe božje nad nespokornim grešnikom, sosebno nečistnikom. Tukaj se malo okrepčamo, med tem pride francoska karavana od Mar-Sabe. Tudi od tukaj si vzamemo vode v spomin. Dalje nas pot pelje po ravnini, ali kmali so se začeli hribje, jezdili smo po silno slabih in tudi nevarnih potih, nad globokimi prepadi; ali konjiči so navajeni teh potov in šlo je dobro naprej od hriba do hriba. Tudi danes sta dva raz konj cepnila, toda ne da bi se bila kaj poškodovala. Popoldne okoli 4 pridemo do samostana „Saba“; kakih 10 minut proč postavijo šotore kakor včeraj in tam ostanemo čez noč.

(Konec nasl.)

Iz Amerike. (*Pisma naših mladih rojakov.*) (Dalje.) V torek 5. okt. odpravili smo se spet naprej do št. Pavla, 208 milj. Ob 6 zvečer bi bil imel priti parobrod od št. Louisa, pa se je bil zapoznil, tako, da je prihropel še le ob 11; kmalo smo imeli kajuto vbrano, vsi štirje smo prišli v eno. Ko smo odložili robo in kište spravili v red, se je šlo ven na shodiše, ki je okoli in okoli salona,

gledat, kjer so nakladali vsakoršno blago. Občudovali smo pri takih priložnostih urnost zamurcev, pa tudi obžalovali res žalostni stan teh ubozih ljudi, ki, čeravno so prosti, nimajo zapopadka o pravi prostosti, in se tudi tukaj na barki še večkrat obnašajo, da je res milovanja vredno. Zmiraj se le še polena boje, kot bi bili še sužnji; če pride kapitan, pogledujejo ga tako od strani kot splašen vol hlapca, ki ga preklinovaje pretepa. In če se potlej ko obdelajo, vlečejo tje po barki po tleh, se smeja in obnašajo tako čudno, da je res milovanja vredno. — Spominjal se sem prav živo, kar sem bral o stric Tomazu in drugih. —

Ob pol 3 zjutraj 6. okt. odrinili smo od La Crosse. Vožnja je bila silno lepa. Reka prekrasna, ker je bila tako velika, lepo široka. Toraj smo tudi lahko precej hitro vozili in ob pol 11 zvečer bili smo že v št. Pavlu. Do dne smo še ostali na parobrodu, zjutraj pa smo poiskali naše očete pri nemški cerkvi Matere Božje, p. p. Klemena in Otmara, ki so nas prijazno sprejeli. Po maši smo nekoliko pogledali po mestu, popoldne pa o pol 3 odrinili smo proti št. Klavdju 78 milj. Tukaj se neizrečeno počasi vozi, tako da navadno rabi za teh 78 milj dobrih 5 ur, čeravno bi v štirih tudi lahko izdelal. O pol osmih zvečer smo prišli v Klavdij, pa kolodvor je nekoliko od mesta preč, in ker smo imeli kište, morali smo še voz najeti, in toraj je bilo treba spet plačati záse 25 in za kišto 25 centov. 25 bi jih bil pa skoraj še rad dal, da bi bil le z voza, kajti čeravno je imel kočijaž luč, vozil nas je vendar kdo vé kje okoli; časi je šlo na kviško, pa spet doli, pa smo nagnili na stran, pa na drugo, kakor bi bilo vse skup božjastno. V 5 minutah bili bi vse lahko opravili, mi smo pa že četert ure, če ne več, šlevili okoli. Nazadnje je vendar voz gladko zderčal čez most Misissippov in kmalo so luči švigale memo nas. In mož je bil res tako dober, da nas je pripeljal tik pred farovž in potlej počakal tako dolgo, da so nam o. Majnul posvetili v voza v svojo stanico. Po večerji smo se zgovarjali precej dolgo, in ta čas je jelo deževati. Nismo veliko marali za to, in ker smo bili vsi trudni dolzega popotvanja, zaspali smo kmalo prav sladko. Ko se pa zbudim po noči, divjalo je zunaj in gromelo, da je bilo strah, in dež je lil, kar je le mogel. Tako je bilo do jutra in zjutraj je bilo mraz in blata toliko, da se je vdiraló globoko. Po maši smo še ogledali novo cerkev in farovž, ki tistikrat še ni bil doделan. Zdaj že očeta in brat stanujeta v novem farovžu, v starega pa so prišle sestre O. S. B. Dva patra namreč stanujeta tukaj; eden za mesto, drugi za bližnje misijone. —

Le 12 milj smo imeli še do samostana, pa vendar nas je skerbelo pri takem vremenu. Celó pot smo imeli lepo vreme, in ravno zdaj na koncu nam se je zmedlo. Do št. Jožefa je 8 milj in se toraj v treh urah prav lahko pride, mi pa smo hodili od 10 zjutraj pa do 4 popoldne. Zaboje in vse smo pustili v št. Klavdiju in smo odrinili. Koj je šlo dobro in hitro; pa v blatu in v vodi tofati vendar utruje človeka in zraven je gorenc tako bril od strani, da je bilo véasi res skoraj težko priti naprej. Pa véasi, ker je pot zelo zvožena, še na široko voda stoji kot jezero in je treba iti, kdo vé, kako daleč okoli. Enkrat se nam je vse zaperlo, kamor sem pogledal, povsod voda in precej široko. Naravnost bresti je bilo treba, in ker sem delal malo véci korake, odtergal se mi je jermen pri mavhi in cmoknila mi je v vodo. Bila je tista, v kateri se je dal Sifrer fotografirati v Bremeu. Vse sorte sem mislil, kakor je sploh v navadi, če človek malo nevoljen v deževnem vremenu mora kam hoditi. Mislil sem, da mi je ta pot morebiti podoba za drugo bolj vážno itd. in skušal sem ustavljati se nevolji. Vendar pa mi je v merzlem vetru stopil pot

na čelo in poldne je bilo odzvonilo, ob 2 smo prišli v hišo, kjer smo imeli pozdrav zročiti materi in celi družini od sina, ki je benediktin v št. Vincenciju. Ljudje so nas kaj prijazno sprejeli in napravili nam lepo kosilo, katero nam je še precej dobro dišalo. Tri milje smo se imeli do št. Jožefa, pa gospodar je bil tako dober, da nas je naložil in peljal do št. Jožefa. Ob štirih smo se oglasili pri o. Korneliju O. S. B. v št. Klavdiju, tu so povsod benediktini. Prav do našega samostana pa nismo mislili iti, ker je bilo preveč mraz in smo bili vsi mokri. Toraj sva mislila midva ostati pri materi čez noč, ki stanujejo 1 miljo od št. Jožefa pri Pogačniku. Ali ko je bil ravno eden iz samostana tukaj, naložil nas je še ta in prišli smo v samostan ko so ravno večerjali. Ko smo odležili, odšli so uni že od mize v kapelo, mi pa smo pristopili. Kmalo pridejo g. opat k nam in nas blagoslovijo; ostali so pri nas ves čas in potlej nas spremili v našo sobo. Se vé, da mokri smo bili čisto vsi, pa nobeden nič ni imel, da bi se preoblekel, in moral sem se smejeti, kako so nosili vkup, vsak nekaj, kar je ravno imel pri rokah, da so nas saj preobuli.

V ponedeljek 11. okt. naredili smo 3 svoje prve obljube. — V četrtek potem 14. oktobra pa so nam petim podelili 4 prve blagoslove, in tako smo zdaj „Clerici O. S. B.“ Šest klerikov nas je zdaj, 3 imamo pa še v novicijatu. Ob letu, če Bog da, nas bo tedaj 9. Če Bog dá svoj blagoslov, bo že. Koj, kakor so mi pravili, tukaj v Minesoti niso imeli veliko sreče, zdaj pa je na enkrat Bog ozel se na nas in v malo letih se je naša opatija, ki je bila še le 15. marca 1867 vstanovljena, jako povzdignila, ter ima res veliko zaupanje. Res, z Bogom vse premoremo, brez Boga pa nič ne. —

Castiti oče, le to še Vas prosim, sej me poznate, kako sem počasen, odpustite mi; v resnici sem mislil, da bom lahko veliko pisal o vseh Svetih. A komaj sem začel, že pridejo g. opat in pravijo, da naj se pripravim za „ceremonarija“ na vseh Svetnikov dan, ker brez ceremonarija tukaj nič ne opravijo. Jest pa ceremonarius, na to še nisem veliko mislil in toraj nič družega kot knjigo, ceremoniale v roke in učiti se. — To je minulo. Kar me pokliče P. Aleš v svojo sobo in me praša, če bi ne hotel z njim brati Virgilija in Livija. — Nisem se mogel ustavljati in zraven sem še mislil, to mi še prav pride, da se v latinskem bolj izurim. Tri ure sem učil tega Nemca, ki ne umeva dosti angleškega, da bi se učil z angleškimi. — Kar me spet pokliče P. Aleš in mi dá brati angleško aritmetiko. Se vé, da sem dosti slabo bral — pa vendar je bilo še predobro! O you can read good enough (O ju kén rid gut enóf. O že dost dobro berete), mi je rekel in pristavil: you must take the arithmetical classe (Vi morate številski razred prevzeti). Tu se sem pa branil in branil, pa ni nič pomagalo; knjižico pa tablico, kot sem jo imel v prvem razredu na normalki, mi je prinesel in moral sem se podati, čeravno mi še tako težko gre v angleškem in imajo tudi saj nekoliko drugo metodo v aritmetiki. Toraj sem moral še od konca vse ponoviti in sem se res pridno pripravil, ker sem imel že čez malo dni začeti. Nekega večera pridejo pa g. opat in ker me ravno ni bilo v sobi, pošljejo pome. Ko pridem, pa berž: Fr. Bernard! duhovne vaje bodete morali imeti! Tu sem pa v resnici ostermel. — Jutri pojdete v št. Džo (št. Jožef) eksercicije imet, pravijo dalje. — Nisem mogel verjeti in odreči nisem smel; zmiraj sem mislil, da govorijo le v šali. Na zadnje mi pravijo, da ima Vincencijeva sestra biti preoblečena in da ne razume dosti nemškega, da ji toraj jest moram nekoliko povedati o redovniškem stanu itd. (Nasleduje popis ceremonij itd.)

Tako je tedaj tudi dosegla namen, zavoljo kterega

je šla tako daleč iz doma. Silo veliko je že terpela. Od začetka celo nič ni razumela in morala je živeti čisto med tujkami sama; nikogar ni imela, da bi jo bil tolažil; le P. Buh so jo na kake 3 mesce obiskali; pa premili Oče nebeški je tudi zanjo poskerbel, in ji skazal veliko milost, posebno v jeseni, ko je bila v velikih dvomih, kar pridejo P. Buh, jo s povejo in tako potolažijo, da še nikoli ni tacega veselja občutila, kakor zmiraj pravi. Po zimi enkrat je nesla malega jagnjička v hlev. Pa ga je nekako prenašlo spustila, da je z glavo na tla ali na kamen padel, in se udaril tako, da je kar zijal in bercal, ter je mislila, da bo koj „umerl“, kakor je sama pravila. Pobere ga in nese v kuhinjo, in vse so tudi mislile, da bo koj po njem. Tako sem se ustrašila, pravi, potlej sem pa šla v kapelo, pa sem tako lepo molila, kar sem le mogla, pa se je jagnjiče res ozdravilo, drugih ki niso bili nič poškodovani, pa jih je vendar več od mraza pocepalo. Čeravno nočem reči, da bi tu moral čudež biti, obudil ji je vendar Bog veliko zaupanje, kterega ji je včasih primanjkovalo. Spomladi je bila bolna in toraj so ji rekli, da naj gre ven, da se ozdravi, da jo hočejo potlej spet vzeti; pa tako dolgo je prosila, da so ji dovolili notri ostati. — Tako, častiti oče, so tedaj 4 vaših duhovnih otrok v daljni Minesoti oblečeni v redovniško obleko kakor pervenci za Slovence v tej deželi.

Aritmetika me je še čakala in predvčeranjem 17. novembra sem res začel. Matematiko sem vedno naj manj čislal, in zdaj ravno to moram učiti in še celo v tujem jeziku.

Sicer mi pa še tako gre precej terda, ker se imam zase tudi veliko učiti. Modroslovje imamo (Tongiorgi Institutiones philosophicae), dogmatiko (Peronnetovo) in Alzog-ovo) cerkveno zgodovino (nemško). Vse jemljemo precej natanko in disputacije imamo včasih očitne. Pervo imamo 1. decembra. Tele propozicije imamo obravnati:

I. Divina revelatio est possibilis et necessaria. II. Miracula certissimam divinae ac supernaturalis revelationis notam constituunt. III. Prophetia est possibilis. IV. Origo christianae religionis est divina et probatur ex ejusdem mira conservatione. V. Ecclesia a Christo fundata scripturis anterior est. VI. Omnes ac soli justii pertinent ad Ecclesiae animam. VII. Ad Christi Ecclesiae corpus spectant fideles omnes tam justii quam peccatores. VIII. Constituitur Ecclesiae corpus ex hierarchia divinitus instituta et ex coetu fidelium, seu ex clericis et laicis divino jure a se invicem distinctis. — Disputacije so tukaj zelo v navadi. Posebno pri spraševanju pred škofom vselej kaj začnejo ongoviti. Generalvikar prašancem pomaga, če vidi, da ne gre to ali to prav od rok, začne se prepri, naš P. Aleš pa nasproti in pokajo se, da je kaj. Zadnjič sta celo nekaj stavila, 5 dolarjev ali kaj... Z drugoverniki, se vé da, treba se je vedno disputirati. Sploh se tukaj uče vse bolj praktično, kakor pa se vem spominjati iz Ljubljane. In duhovni imajo ravno tako zmiraj kakšen „casus“ med seboj. Po misijonih res človek vse naleti, ali pa kaj zapomni, ko nazaj pride, se pa vsekajo.

Jest sem tukaj prav zdrav in vesel, čeravno je precej opraviti. Navajen sem bil koj, ker so vsi prav prijazni. Se vé, večkrat se je treba bilo zatajevati.

Pred smo se včasih tudi na jezero spravili; kaj prijetno se je voziti. Mislim, da s časom morebiti napravimo lepo kapelico na otoku; zdaj stoji kapela iz brezovih kož; mene bi kaj veselilo. Zdaj je jezero že zamrznjeno, neizrečeno lepo; pa v prostih urah polno študentov, da jih je lepo gledati, ko švigajo sem ter tje. Sploh je to jezero eno naj lepših v Minesoti in precej veliko, 6 milj hodá okoli. —

Pevčev Miha me je obiskal o vseh Svetih in še od

Fare eden z njim. Oba sta prav zadovoljna, ko sem jima pravil, da mi pošiljate „Danico,“ rekel je uni koj, da bi jo tudi koj naročil, če bi bilo mogoče. Dobro vém, da bi jo še marsikakšen rad jemal, in da le pridem kam med nje, berž jih hočem spomniti. Prav veliko bi jim koristilo, ker tako redko sliši kakšno pridigo, kdor ne razume nemškega.

Razgled po svetu.

Italijanski katoliški mladeni v Piačenci so pisali prelepo pismo svojim tovaršem katoliškim družnikom v Belgijo. Veselé se, da so belgiški mladeni jeli na svitlo dajati časnik „Ettudiant Catholique“ (Katoliški študent) in pripovedujejo jim, da se mlada katoliška družba italijanska v toliki meri razširja, da bi nikoli ne bili tega pričakovali. Hvalijo jih, ki so sprejeli poslanje bojevati se zoper zmoto, ktera se iše vgnjezditi v mladenško odrejo, in ktero zmoto so oni sklenili pobijati s poganjanjem za red, pravico in vero. Kličejo jim: „Čast, slava vam, ki ste darovali svojo zmožnost, svoje študije in pero naj svotejši reči; čast, slava vam, ki s serčnostjo spoznavate svojo vero, in se ne sramujete imena katoliških študentov! Vaši bratje na Italijanskem vas občudujejo, vas oserečujejo, in vošijo, da naj ta lepa poskušnja podbudeje katoliško mladino vsake dežele posnemati vaš velikoserčni izgled.

V Rimu so novi oserečevalski tolovaji 7. aprila napadli in pobijali šest papeževih žandarjev, ki so bili na prehodu mirni in brez orožja. Derhal in trije vojaki narodne straže v „uniformi“ kakor vodji so jih potuhnjeno čakali s pušami in bajoneti. Ko so se približali, so jih z bajoneti in bodali napadli; enega žandarja so umorili, dva pa ranili. Ko so potepuhi doveršili morijo, so se vernili v mesto. — Ako bi papež šel iz Vatikana, bi mu utegnili ravno tako storiti; in vender se ti judči-iskarjoti jezé in prašajo: zakaj da papež ne pride iz Vatikana?

Zanikarni laški listi pišejo, da sv. Oče niso nič pri dobri volji, češ, Bizmark kovari pri evropskih vladah, da naj jih ne sprejmejo, ako bi Rim zapustili. Toda sv. Oče še nikogar niso za sprejetje prosili, toraj ga tudi nihče odreči ni mogel; ako bi pa na to prišlo, da bi iskali pribežališa, kolikor je poštenih serc na svetu, samo da jih sprejeti premorejo, bi jih sprejeli. Ponudili so jim sicer nekteri vladarji pribežališe, pa sv. Oče se dosedaj niso nobene ponudbe poprijeli. Sej marsikterim vladarjem samim po Napoleonovem zgledu utegne še pribežališa potreba biti, ako res nočejo rogoviležev in verskih sovražnikov ukrotiti. „Gazzetta d' Italia“ vé povedati, da pruski princ Frid. Karol je nekako nezarobljeno rekel sv. Očetu, da jim je slabo znano sedanje stanje, in da nič ne vedó, kaj se v Rimu godi. Pravi še, da papežu obiskovavci kraljevske kervi sploh niso nič sočutja razodevali v njih terpljenji. — K temu pristavlja „Genevski dop.“: K tolikim britkostim papeža, ki je od Boga postavljen stražnik keršanske nrave, se gotovo šteje tudi žalost, ki jo občuti, ko vidi pred seboj vladarje in kralje, da se v prah mečejo pred puntom, kateri pogin proti vsim prestolom. Res, užaljeni so sv. Oče, ko morajo dan na dan viditi toliko skrunstev in hudodelstev; toda bolečina v njih duši jim ne more vzeti navadne miloserčnosti.

Neverstvo in brezboštvo novih tiranov vse preseže. Vojakom so tudi satanovi sužnji celo v cerkev hoditi prepovedali, kakor piše „G. K.“, in novaki, ki so zoper to delali, so si bili kazni svesti. Marsikteri se je zjokal nad tolikim trinoštvom novih „svoboduharjev“.

Prusko. Kako se vitezi psevdoliberalni bojé čverstih katoliških móž, to se vidi zlasti na Pruskem. Na Po-

znanskem je zdaj kanonik Kozmian, kterege se Bizmark bolj boji kot francoskih kanonov. Toraj na vse kriplje išejo, kako bi ga v kraj spravili, da bi molčal k njih počenjanju. Ko so si bili izmislili, da je nekdo Bizmarku po življenji stregel, so pri tem kanoniku nedolžne papirje premetavali; pa kakor nekriv je bil Kozmian, tako nekriv mladeneč, ki so ga že davno izpustili. Bojé se pa Kozmiana z Bizmarkom vred naj veči gospodje. Grof Eulenburg, minister znotranjstva, je rekel, da v Poznu raji vidi 20 republikanskih časnikov in ravno toliko rogovilskih društev, kakor pa moža, kakoršen je ta Kozmian. Tega kanonika se boji — poslušajte! — boji se ga tudi mogočna Rusija. Zato menda zdaj Bizmark še bolj zoper njega dela. Čerkaski, ki je l. 1863 uboge Poljake v Varšavi neslišano terlin stiskal, je rekel prisvecem za nekega pregnanega duhovna, da ne le tega, ampak vse v Sibiriji rad pomilosti, ako mu dajo pomočkov na roko, da namesto njih tje pošlje nekega poznanskega duhovna, po imenu Kozmianski. — Zakaj pa jim je tako na poti? Zato, ker po legalni poti potuhe gospodov biča; zato, ker jim pod perste gleda, in ker je v zvezi z Rimom, ter po skerbi, da tudi papež zvé, kaj se tam gori godi. Konec vsega tedaj je: Rus in Prus se bojita Pija IX! —

Pruski deržavni zbor v Berlinu je bil pričét 8. mal. travna s suhoparnim kraljevim govorom. Pričujočih je bilo komaj 100 poslancev, in ta mlačnost se je pokazala pri vsem opominjevanji liberalnih listov k obilnemu vdeležu, kakor javka „Allgemeinerica.“

Iz Ljubljane. V korist sadjoreje na Kranjskem bode naš verli rojak gosp. Fr. Šolmajer čast. gg. duhovne s posebnim listom prosil, da bi mu v številskem oziru sadnega drevja na Kranjskem prijazno pomoč skazali. Reč bode v listu razložena. Prosim tedaj čč. gg., da bi priljudno pomagali gosp. Šolmajer u v omenjeni reči, toliko bolj, ker se veliko trudi za povzdigo naše dežele.

O tako vgodni priliki še dve — tri besede.

Dvé reči ste zlasti, kateri bi našo deželo v kratkem prav močno povzdignili, ako bi beseda zalegla. Ti-le dvé! 1. Odpovejte se zapravljanju in z vso marljivostjo se lotite umnega gospodarstva. 2. Sadite sadje. — Za sadje se dá silo denara izkupiti; marsiktera zadolžena hiša zamore s tem v kratkem premožna postati. Celi Egipt in vsa južna in srednja Palestina, tudi Sirija itd. se lahko oskerbuje s kranjskim sadjem, ker tam ne raste skoraj prav nič našega sadja. Kako se mi je prijazno zdelo, ko sem pred kaj leti na Jutrovem vidil sadje iz Evrope, najberž ravno iz naše dežele. Nekaj se ga dá sirovega, nekaj pa suhega izvažati. Pridela ga lahko marsiktera hiša v 3–6 letih trikrat do šestkrat več kot sedaj.

Mladenči, pustite pijančevanje, gerde pretepe in kar je z njimi sklenjeno, in lotite se blage skerbi za take prizadevanja, ki deželi čast in prid, vam samim pa časno in večno srečo pospešujejo.

Vladina Laibaherica je hudo razkačena zarad sklepa politiško-katoliškega društva: naj se Njih veličanstvu svitlemu cesarju prošnja pošlje, da bi blagovolilo tako ministerstvo narodom dati, ktero v cesarstvu mir in edinost med narodi vstanovi. Celo besedo „hudodelstvo,“ „verbrechen,“ za društvom meče, če si ravno ji je med zobmi ostala! Tem ljudém je vse „verbrechen“, s čimur se le malo drezne v „svetost“ vstave, sami jo pa vender spreminjajo, če je treba kako posilno postavo vkljub Slovanom ali katoličanom narediti. Čudo, da niso laibaheričini modrijani še Andraša naprosili, naj laško ministerstvo nagne, da Pija IX v Ljub-

ljano na Žabjek pošlje, ker se je prederzil nekaj „verbrechen“ storiti s svojo kritiko sedanjih vstavnost.

„Laibaherica“ našteva dolg zapisnik o zaslugah sedanjega ministerstva. Le škoda, da je pozabila tudi povedati, da z naj večima narodoma cislajtanskima — s Čehi in Poljaki — je vlada še zmiraj v razporu, in sicer ne manjšim kot kdaj poprej; da molčimo o večini družih Slovencev, Tirolcev, Gornjo-avstrijancev itd.

Škoda, da „Laib.“ molči o pomočkih, s kterimi si išče ministerstvo večino na Českem pridobiti. Škoda, da Laibaherica ni omenila nič o zvezi med Laškimi in Pruskimi, ki jo nasprotniki sami slabo tajé, in o novem „berlinskem zemljevidu“, kar si celo „dobromislečca“ Laibaherica morebiti ne bo upala za vgodnost in prijaznost do Avstrije tolmačiti; — in vender sta Beust in Andraši v naj večji britkost Pija IX in katoličanov vesoljnega sveta laški vladi na moč stregla. — Ali Laibaherica čisto nič ne vé, kakošen sad so rodile in ga rodé tako imenovane šolske in verske postave? Naj popraša šolske nadzornike po deželi. Ni dolgo tega, ko nam je eden gorenskih šolskih nadzornikov z nadzorovanja vernivše se rekel: „Če bo tako šlo, mora vse (šolstvo) na kup iti.“

K temu bi se dalo še veliko pisati; če pa Laibaherica morebiti meni, da po decemberski vstavi je ministerstvo za vse svoje djanje „neodgovorno“ ali celo „nezmotljivo“, naj to reč pové in dokaže, da ne bodo katoličani v svojih društvi zabredli v nevarnost „hudodelstva“ sklepati. Divje rogoviljenje „liberalcev“ pod ministerstvom Hohenvartovim, n. pr. v časnikih itd., zlasti tudi dunajs. študentov, nam je skoraj nasproten dokaz. Kaj pravi „svobodoljubna“ Laibaherica

Ali je to vaša kultura? — Do gnuječe in še bolj je bil te dni z ljubljansko „inteligencijo“ napolnovan prostor neke gostarije, v kateri, kakor se mnogo pripoveduje, so tuji glumači z ostudnimi plesi in drugimi pohujšljivimi burkarijami občinstvu oči pasli in fantazijo kužili. Celó liberalcev eden je prijatlu svetoval: žene nikakor ne seboj jemati! in sliši se marsiktera slana v tem oziru iz teh ali unih ust. — To tedaj gre zmiraj naprej: enkrat „internacionalstvo“, drugikrat nesramnost! — Vprašamo: Inteligencija, ali je to sad tvoje kulture? Potem ste vi mesenjaki in vaša „kultura“ ni piškavca oreha vredna. — Gostarije, ako rudečarskim ali nesramnim počenjanjem potuho dajete, bo vaše poštenje in dobro ime šlo po Ljubljani.

Na Verhniki je konservativno-katoliška stran pri volitvah srenjskega zastopa skoraj enoglasno zmagala. Vse ljudstvo je bilo na nogah za dobro stvar. Zastonj je bila kletvinja nasprotnikov.

Poterjenje prejetih darov.

Prejel sem poslanih 100 gl., za ktere se zopet prelepo zahvaljujem; 40 gold. sem poslal gosp. župniku v Černomelj za pogorelce v Dobličah, drugo pa v kraje, kjer je revščina naj bolj silna. Bog stokrat vse poverni Vam in dobrotnikom!

V Semiči na Dolenskem 8. aprila 1872.

Ant. Aleš, dekan.

Priserčna zahvala za 25 gold., ktere sem po preč. g. dekanu Alešu prejel za reveže svoje fare. Odkritoseréno Ti povem, da tacih revežev, kakor so skoraj vsi moji farmani, še nisem nikjer vidil. Že tri leta je terta malo rodila, vlni skoraj nič ne; tudi drugi pridelki so se tako slabo obnesli, da se nam prav res huda godi. K veliki revšini se mi je pridružila še huda bolezen legar; veliko imam bolnikov brez postrežbe in brez zdravil. Ne vem, kako bi izhajal, ko bi konja ne

imel, kteri me pridno nosi ali tudi vleče — zdaj tu zdaj tje. — Skorej se ne more denarna pomoč bolje naložiti, kakor pri mojih revežih. Dobili smo malo krompirja in koruze, pa le malo na enega pride, ker jih je toliko. Moja prošnja je, ko bi hotel v „Danici“ s kratkimi besedami v mojem imenu zahvalo izreči za prejetih 25 gold. in še malo poprositi; morebiti bi se kdo še nas usmilil in še kako malo denarno pomoč poslal. — Sila je res tukaj velika!

V Suhoru, 12. aprila 1872.

M. Tomec, fajmošter.

(Na to pisanje je 14. apr. preč. g. fajm. M. Tomcu poslanih 50 gl. Vr.)

Orehek, 12. aprila 1872. Preserčna Vam hvala za poslano. Malo je bilo sicer (20 gl.), pa neizrečeno dobro za stradale naše, kajti sila je bila vže do verha prikripela. Bog poverni tisučero Vam in darovalcem. — Za hrano nam je v tem hipu vsaj za silo pomagano, ali kaj bo za seme?! Iz Postojne (od vlade) dobila je do zdaj cela velika županija naša, ki se čez Petelinje in Radokovas skoro do zagorja razteza, samo 40 mernikov turšice, da komaj kake pesti na vsacega pride.*

Ant. Domicel, ekspoz.

V nedeljo sem dobil dar iz nabirk Zg. Dan. 60 gl. naravnost, in po dekaniji 7 gl. — Po pregovoru: „Kdor revežu dá, Bogú na obrest dá,“ naj Bog s svojim obrestimi vse miloseréne darilce obdaruje, posebno z dobro letinjo in z bogatimi sadovi duhovskimi o bližnjih šmarnicah in z 12 sadovi sv. Duhá. Ljuba „Danica“ pa bodi vsim sobratom posrednica djanske ljubezni od roda do roda...

V št. Rupertu 16. aprila 1872. A. Košir, fajm.

Prečastiti gospod!

Po preč. gosp. dekanu Rusu sem prejel veliki tedn 10 gl. za revne, pomanjkanje terpeče Radeške fare; prelepa hvala! Ker v zadnji Danici berem, da imate še nekaj nabranega denarja, prosim, blagovolite še nekaj v našo faro poslati, ker posebno v tergu so nekteri pomoči potrebni.

Radeče, 13. aprila 1872.

Andrej Pavlič,
fajmošter.

(Na to pismo je 14. apr. preč. g. fajm. A. Pavliču poslanih zopet 30 gl. Vr.)

Duhovske spremembe.

V lavantinski škofiji. Č. g. And. Žurman je dobil župnijo sv. Martina na Paki; č. g. Jak. Kolednik je postal provizor v Črešnovicah; č. g. Jože Pečar je prestavljen za kaplana v Tinje; č. g. Simon Pirc gre v Pokoj. Č. g. Ant. Pust je umerl 13. t. m. R. I. P.

V kerški škofiji. Č. g. Val. Link je dobil faro Št. Jurje nad Verbskim jezerom. Za provizorja gresta: gg. Jož. Oswald v Koprivno in g. Fr. Lipic v Stokenboj.

Dobrotni darovi.

Za stradajoče na Dolenskem in Notranjskem. Iz Kovorja farmani z gosp. dušnim pastirjem 8 gl. Iz Dobske fare 17 gl. Matija Zupan 2 gl. Gospa M. Ž. 2 gl. Z Gorenskega duhoven 1 gl. Iz Dolnepolj 4 gl. 29 kr. Čemšeniška fara s čč. gg. duhovnoma 22 gl. — Dr. in prof. Stanonik 10 gl.

Za sv. Očeta. Iz Zatične 2 gl. Iz št. Ruperta 5 gl. J. And. 50 kr. — G. M. Z. 5 gl. G. D. Sk. 2 gl.

Za afrik. misijon. Iz Černega verha nad Idrijo 4 gl. M. Karhus 1 gl. Iz Kovorja 1 gl.

Za Božji grob v Jeruzalemu. J. Kajzar 84 kr.

* Na to pismo zopet poslanih 20 gl.

Vr.